

**Az alapjogi aktivizmus definíciójának egyes kérdései, különös tekintettel a
„megsemmisítés” és „precedenstől való eltérés” kritériumaira**

Absztrakt

Előadó:

Molnár András
tanársegéd, doktorjelölt
SZTE – ÁJTK
Jogbölcseleti és Jogszociológiai Tanszék

Konzulens:

Prof. Dr. Pokol Béla
egyetemi tanár
SZTE – ÁJTK
Jogbölcseleti és Jogszociológiai Tanszék

Az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdése szerint „[a]z Alkotmánybíróság az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve”, az (5) bekezdés szerint pedig „Az Alkotmánybíróság hatáskörének, szervezetének, működésének részletes szabályait sarkalatos törvény határozza meg.” Az ez utóbbi felhatalmazás nyomán született, az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 2. §-a megerősíti az Alkotmánybíróság funkciójának alaptörvénybeli meghatározását.

Előadásom az idézett rendelkezések érvényesüléséhez kapcsolódó elméleti előkérdéssel foglalkozik. Amikor arról folyik diskurzus, hogy egy alkotmánybíróság hogyan látja el alkotmányos feladatát, tevékenysége megítélésének egyik kulcsszava az „aktivizmus”. Meglátásom szerint – melyet a releváns szakirodalom is alátámaszt – a fogalom analitikailag nehezen behatárolható, és legalább annyira szolgálja az elemző meggyőződésével ellentétes döntések pejoratív megjelölését, mint az elfogulatlan vizsgálódást, és noha a probléma az Alkotmánybíróság megalakulásával nálunk is aktuálissá vált, a precíz fogalom meghatározásra csak kevés kísérlet történt a szakirodalomban.

A teljesség igénye nélkül két meghatározási kísérletre fordítom a figyelmem. Ezek: a vizsgált jogi norma megsemmisítése, illetőleg alkotmányellenessé nyilvánítása, valamint a korábbi precedensektől való eltávolodás. Vizsgálódásaimmal azt a végkövetkeztetést igyekszem alátámasztani, hogy az alapjogi „aktivizmus” nem határozható meg kizárólag objektív fogalmi kritériumok segítségével. Az „aktivizmus” fogalmához ugyan hozzákapcsolhatók bizonyos objektív körülmények, és ezek az empirikus kutatások során hasznos fogódzók lehetnek, az általános definíció óhatatlanul a valóság részleges kitakarásához vezet. E következtetést néhány konkrét példával is alátámasztom.